

Силабус освітнього компонента

Програма навчальної дисципліни

Крос-культурні комунікації

Шифр та назва спеціальності

054 -Соціологія

Інститут

ННІ Соціально-гуманітарних технологій

Освітня програма

Соціологічне забезпечення економічної діяльності

Кафедра

Соціології і публічного управління (305)

Рівень освіти

Магістр

Тип дисципліни

Спеціальна (фахова), вибіркова

Семестр

2

Мова викладання

Українська, англійська

Викладачі, розробники

Шанідзе Надія Олександрівна

nashanidze@ukr.net

Кандидат соціологічних наук, доцент кафедри соціології і публічного управління.

Авторка понад 60 наукових і навчально-методичних публікацій.

Провідна лекторка з курсів «Соціологія управління», «Теоретична соціологія XXI століття», «Крос-культурні комунікації» «Соціологія мови», «Соціологія особистості та девіантної поведінки», "Методологія та методи роботи з персоналом", "Філософія економічної діяльності"

[Детальніше про викладача на сайті кафедри](https://web.kpi.kharkov.ua/sp/)

<https://web.kpi.kharkov.ua/sp/>

Загальна інформація

Анотація

Навчальна дисципліна спрямована на розвиток у студентів толерантного ставлення до представників різних культур, подолання бар'єрів та формування навичок ділового співробітництва в умовах крос-культурного середовища. Здатність до крос-культурної комунікації забезпечує ефективність її практичного застосування у широких сферах: від вивчення іноземних мов до дипломатичної й економічної міжнародної діяльності.

Мета та цілі дисципліни

Формування у соціологів толерантного відношення до представників різних культур, розвиток навичок ділового співробітництва в крос-культурному середовищі, вміння знаходити спільну мову та створювати комунікативні зв'язки в умовах євроінтеграції України

Формат занять

Лекції, практичні заняття, самостійна робота, консультації. Підсумковий контроль – залік.

Компетентності

ЗК03. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК04. Здатність працювати в міжнародному контексті.

СК02. Здатність виявляти, діагностувати та інтерпретувати соціальні проблеми українського суспільства та світової спільноти.

СК06. Здатність дотримуватися у своїй діяльності норм професійної етики соціолога та керуватися загальнолюдськими цінностями.

СК08. Здатність співпрацювати з європейськими та євроатлантичними інституціями

Результати навчання

ПРО2. Здійснювати діагностику та інтерпретацію соціальних проблем українського суспільства та світової спільноти, причини їхнього виникнення та наслідки.

ПРО3. Розробляти і реалізовувати соціальні та міждисциплінарні проекти з урахуванням соціальних, економічних, правових, екологічних та інших аспектів суспільного життя.

ПРО7. Вирішувати етичні дилеми відповідно до норм професійної етики соціолога та загальнолюдських цінностей.

ПРО8. Зрозуміло і недвозначно доносити знання, власні висновки та аргументацію з питань соціології та суміжних галузей знань до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються.

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 120 год. (4 кредитів ECTS): лекції – 32 год., практичні заняття – 16 год., самостійна робота – 72 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

"Філософія економічної діяльності", "Теоретична соціологія XXI століття" "Інтернет-дослідження економічної діяльності", "Соціологічний супровід економічної діяльності", "Методологія та методи роботи з персоналом"

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Під час викладання курсу застосовуються мультимедійні засоби, проектна і командна робота. На практичних заняттях застосовується проектний підхід, заплановано самостійну розробку моделей міжкультурної комунікації у різних соціальних ситуаціях.

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

ТЕМА 1. Крос-культурні комунікації та їх роль у сучасному суспільстві

Поняття «крос-культурний» в сучасній науці, співвідношення понять культура та комунікація. Види крос-культурної комунікації: соціальна, етнічна, релігійна, економічна, політична тощо.

ТЕМА 2. Визначення поняття культури в сучасному світі

Сутність, особливості культури, структура культури та основні її елементи, функції, рівні.

ТЕМА 3. Сприйняття культури членами суспільства

Культурний етноцентризм, культурний релятивізм, глобалізація світової спільноти. Крос-культурний шок.

ТЕМА 4. Рівні вивчення культури

Методологічні принципи та джерела вивчення культури як соціального процесу. Особистісні межі у спілкуванні та межі інтимності. Корпоративна етика та корпоративна культура у різних крос-культурних діалогах.

ТЕМА 5. Теоретичні основи крос-культурної комунікації

Сутність міжкультурної комунікації, лінійні та нелінійні моделі спілкування. Форми і типи міжкультурної комунікації.

ТЕМА 6. Вербальні та невербальні комунікації в контексті культур

Особливості вербальної комунікації. Класифікація невербальних засобів спілкування та особливості їх використання. Протиріччя сприйняття вербальних та невербальних засобів комунікації

ТЕМА 7. Параметри культури, що визначають крос-культурну комунікацію

Час і простір. Ставлення до природи в уявленні представників різних культур, поняття соціальної дистанції та засоби її визначення. Емоційні і нейтральні культури

ТЕМА 8. Методологічні складності крос-культурних досліджень

Зміст методу крос-культурного аналізу. Особливості дослідження крос-культурних комунікацій з точки зору соціології, психології, соціолінгвістики.

ТЕМА 9. Крос-культурні комунікації в сфері економіки та бізнесу

Специфіка крос-культурних комунікацій в економічній сфері. Крос-культурний менеджмент як здатність управляти різними поглядами, культурами, релігіями та звичками людей для досягнення найкращих результатів у бізнесі.

Тема 10 Етика ведення ділових переговорів.

Переговори як комунікативний процес. Проведення переговорів з партнерами. Види ділових зустрічей: неофіційна, офіційна ділова зустріч. Особливості сучасного ділового етикету. Основні етичні принципи ділового протоколу. Ділове спілкування: поняття, особливості. Функції та рівні ділової комунікації. Публічний виступ. Виступ перед аудиторією як комунікативний процес.

Тема 11 Крос-культурна компетентність, шляхи її формування

Сутність крос-культурної компетентності. Складові та рівні крос-культурної компетентності. Шляхи та засоби формування крос-культурної компетентності

Тема 12. Потенційні проблеми крос-культурних комунікацій, шляхи та можливості їх оптимізації.

Конфлікти у крос-культурних комунікаціях і засоби їх вирішення. Класифікація конфліктів: етнічні, релігійні, міжгрупові, ділові, міжособистісні, глобальні. Вплив розвитку інформаційних технологій на протікання крос-культурних комунікацій та конфліктів.

Теми практичних занять

ТЕМА 1. Крос-культурні комунікації та їх роль у сучасному суспільстві

Дослідження поняття «крос-культурний» в сучасній науці, види крос-культурної комунікації: соціальна, етнічна, релігійна, економічна, політична тощо, їх роль в сучасних соціальних процесах.

ТЕМА 2, 3 Визначення поняття культури в сучасному світі. Сприйняття культури членами суспільства

Визначення культури та її елементів. Мова як головний чинник формування свідомості та культури, мовна особистість, мовна та мовленнєва поведінка. Культурний етноцентризм, культурний релятивізм, глобалізація світової спільноти. Крос-культурний шок.

ТЕМА 4, 5. Рівні вивчення культури

Методологічні принципи та джерела вивчення культури як соціального процесу. Особистісні межі у спілкуванні та межі інтимності. Корпоративна етика та корпоративна культура у різних крос-культурних діалогах. Теоретичні основи крос-культурної комунікації. Сутність міжкультурної комунікації, лінійні та нелінійні моделі спілкування. Форми і типи міжкультурної комунікації.

ТЕМА 6, 7. Вербальні та невербальні комунікації в контексті культур Параметри культури, що визначають крос-культурну комунікацію.

Особливості вербальної комунікації. Класифікація невербальних засобів спілкування та особливості їх використання. Протиріччя сприйняття вербальних та невербальних засобів комунікації. Час і

простір. Ставлення до природи в уявленні представників різних культур, поняття соціальної дистанції та засоби її визначення. Емоційні і нейтральні культури

ТЕМА 8. Методологічні складності крос-культурних досліджень

Зміст методу крос-культурного аналізу. Особливості дослідження крос-культурних комунікацій з точки зору соціології, психології, соціолінгвістики.

ТЕМА 9, 10. Крос-культурні комунікації в сфері економіки та бізнесу. Етика ведення ділових переговорів

Специфіка крос-культурних комунікацій в економічній сфері. Крос-культурний менеджмент як здатність управляти різними поглядами, культурами, релігіями та звичками людей для досягнення найкращих результатів у бізнесі. Переговори як комунікативний процес. Проведення переговорів з партнерами. Види ділових зустрічей: неофіційна, офіційна ділова зустріч. Особливості сучасного ділового етикету. Основні етичні принципи ділового протоколу. Ділове спілкування : поняття, особливості. Функції та рівні ділової комунікації. Публічний виступ. Виступ перед аудиторією як комунікативний процес.

Тема 11 Крос-культурна компетентність, шляхи її формування

Сутність крос-культурної компетентності. Складові та рівні крос-культурної компетентності. Шляхи та засоби формування крос-культурної компетентності

Тема 12. Потенційні проблеми крос-культурних комунікацій, шляхи та можливості їх оптимізації.

Конфлікти у крос-культурних комунікаціях і засоби їх вирішення. Класифікація конфліктів: етнічні, релігійні, міжгрупові, ділові, міжособистісні, глобальні. Вплив розвитку інформаційних технологій на протікання крос-культурних комунікацій та конфліктів.

Теми лабораторних робіт

Лабораторних занять за даною дисципліною не заплановано

Самостійна робота

Самостійна робота передбачає підготовку проекту із моделювання певної проблемної ситуації у крос-культурній комунікації та пошуку засобів її вирішення. Оцінка відбувається під час захисту роботи у вигляді доповіді та презентації під час практичного заняття. Також передбачено написання рефератів за актуальними темами крос-культурної комунікації в світі. Студентам надаються матеріали сучасних наукових досліджень для самостійного ознайомлення та обговорення на практичному занятті.

Література та навчальні матеріали

Базова література

1. Шавкун І. Г., Дибчинська Я. С. Крос-культурна комунікація в міжнародному бізнесі: конспект лекцій для здобувачів ступеня вищої освіти магістра спеціальності «Менеджмент» освітньо-професійної програми «Менеджмент зовнішньоекономічної діяльності». Запоріжжя: ЗНУ, 2019. – 107 с.
2. Верховод Л. І. Соціологія культури та міжкультурна комунікація : навч.-метод. посіб. для студ. ден. та заочн. форми навч. спец. «Соціологія» / Л. І. Верховод ; Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка». – Старобільськ : Вид-во ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2018. – 263 с.
3. Горлач В. В. Організаційно-педагогічні умови формування вмінь крос-культурної комунікації у майбутніх фахівців сфери обслуговування / В. В. Горлач // *Wschodnioeuropejskie Czasopismo Naukowe*. – 2020. – № 2, Ч. 1. – С. 9–14.
4. Манакін В.М. Мова і міжкультурна комунікація / В.М Манакін. – Київ: ЦУЛ, 2012. –288 с.
5. Глінковська Б. Крос-культурні підприємницькі комунікації : навчально-методичний посібник для магістрантів / Б. Глінковська, Є. Чеботарьов, В. Чеботарьов ; Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка». – Старобільськ, 2018. – 120 с.

Допоміжна література

6. Азарова Ю. Мультикультуралізм і сучасні моделі міжкультурної комунікації / Ю. Азарова // Наукові записки Національного університету "Острозька академія". Серія: Культурологія. - 2016. - Вип. 17. - С. 13-19. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nznuoakl_2016_17
7. Бурак О.С. Крос-культурна комунікація як наслідок глобалізаційних крос-культурних контактів, 2012. URL: http://www.nbuv.gov.ua/old_jrn/Soc_Gum/Grani/2012_5/27.pdf
8. Головаха Є., Горбачик А., Паніна Н. Україна та Європа: результати міжнародного порівняльного соціологічного дослідження. – Київ: Інститут соціології НАН України, 2006.- 142 с.
9. Сайтарли І.А. Культура міжособистісних стосунків : Навч. посібн./ І.А. Сайтарли. – К : Академвидав, 2010. – 240 с.
10. Коч Н. В. Міжкультурна комунікація: навчальний посібник. Миколаїв: Вид-во «ЧП Румянцева А.В.», 2017. – 200 с.
11. Комунікативні тренди міжнародних відносин. Монографія / Макаренко Є. А., Ришков М. М., Піпченко Н. О., Москаленко Т. В., Погорська І. І., Белоусова Н.Б., Кучмій О. П., Сербіна Н. Ф., Сербіна К. Ю., Фролова О. М., Шевченко О.В.– К.: Центр вільної преси, 2016. – 614 с.
12. Стегній О. Г. Методологічні складності крос-культурних досліджень/ О. Г. Стегній// Український соціум. 2013. № 2(45) С.99 – 111.
13. Щетініна Л. В. Сутність крос-культурної компетентності: від теорії до практики /Л. В. Щетініна, С. Г. Рудакова // Електронне наукове фахове видання «Ефективна економіка». – 2017. – № 4. – Режим доступу: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=5537>

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

. 100% підсумкової оцінки складається з результатів у вигляді поточного оцінювання у вигляді тестових контрольних робіт (40%), оцінювання роботи на практичних заняттях- 30%, виконання індивідуальних завдань- 10% та проектів (рефератів)- 20%.

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Студент повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту. Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

Дата погодження, підпис

Завідувач кафедри
Володимир МОРОЗ

28.06.24

Дата погодження, підпис

27.08.24

Гарант ОП
Надія ШАНІДЗЕ